

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สกง. ๕๖/๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
(Reserve Requirement)

๑. เหตุผลในการออกประกาศ

นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะปรับเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เพื่อให้สอดคล้องกับวิวัฒนาการของรูปแบบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเชิงปริมาณมาปรับใช้กับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) พร้อมกับยกเลิกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สกส. ๗/๒๕๕๕ เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนที่เป็นเงินฝากที่ ธปท. เป็นหนึ่งในเครื่องมือการดำเนินนโยบายการเงินที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายการเงินและการบริหารจัดการสภาพคล่องของระบบ ธปท. จึงยังคงกำหนดหลักเกณฑ์การดำรงเงินฝากที่ ธปท. ไว้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับหลักเกณฑ์เดิม ทั้งนี้เงินฝากที่ ธปท. สามารถนับเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์สภาพคล่องตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR)

๒. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ธปท. ออกหลักเกณฑ์การดำรงเงินฝากที่ ธปท. ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศนี้

๓. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามที่กำหนดในประกาศนี้

๔. เนื้อหา

๔.๑ คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ธปท.” หมายถึง ธนาคารแห่งประเทศไทย

“ธนาคารพาณิชย์” หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

ทุกธนาคาร

“เงินฝาก” หมายถึง เงินฝากกระแสรายวันของธนาคารพาณิชย์ที่ ธพท.

“เงินสดที่ศูนย์เงินสด” หมายถึง เงินสดที่ศูนย์เงินสดกลางธนาคารพาณิชย์ที่ได้มีการแจ้งรายชื่อศูนย์เงินสดกลางธนาคารพาณิชย์และได้รับอนุญาตจากสายออกบัตรธนาคารธนาคารแห่งประเทศไทย

๔.๒ อัตราการดำรงเงินฝาก

ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินฝากเฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑ ของยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืมเฉลี่ย โดยยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืม ประกอบด้วย

(๑) ยอดรวมเงินรับฝากทุกประเภท

(๒) ยอดรวมเงินกู้ยืมจากการออกตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงิน ยกเว้นตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการกู้ยืมจากสถาบันการเงินภายใต้กฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

(๓) ยอดรวมเงินกู้ยืมจากต่างประเทศที่ครบกำหนดใน ๑ ปีนับแต่วันกู้ และยอดรวมเงินกู้ยืมจากต่างประเทศซึ่งอาจชำระคืนหรืออาจถูกเรียกคืนได้ใน ๑ ปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่เป็นเงินกู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่ ธพท. กำหนดไว้ตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

(๔) ยอดรวมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์แฝง

ทั้งนี้ ยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืมข้างต้นให้นับรวมยอดเงินซึ่งโอนเข้ามาในประเทศไทยจากสาขาหรือสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศที่แสดงอยู่ในบัญชีระหว่างกันด้วย

ในการแปลงค่าเงินรับฝากและเงินกู้ยืมที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้ธนาคารพาณิชย์แปลงค่าทุกสิ้นวัน โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสถาบันการเงิน

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีเงินสดที่ศูนย์เงินสด ธนาคารพาณิชย์อาจนำเงินสดที่ศูนย์เงินสดมานับรวมได้เฉลี่ยแล้วไม่เกินร้อยละ ๐.๒ ของยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืมเฉลี่ย ทั้งนี้ เมื่อนับรวมกับเงินฝากเฉลี่ยแล้วยอดรวมดังกล่าวจะต้องไม่ต่ำกว่าอัตราตามที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

๔.๓ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำรงเงินฝาก

๔.๓.๑ เงินฝากที่ต้องดำรงตาม ๔.๒ ให้คำนวณจากค่าเฉลี่ยรายปักษ์ของทุกสิ้นวัน เป็นสัดส่วนของค่าเฉลี่ยรายปักษ์ของยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืมทุกสิ้นวันในปักษ์ก่อนหน้า ทั้งนี้ ให้ถือเอาวันพุธเป็นวันเริ่มต้นของปักษ์ และสิ้นสุดในวันอังคารของอีกสองสัปดาห์ถัดมาจากรวันดังกล่าว (รวมปักษ์ละ ๑๔ วัน) โดยนับวันหยุดทำการรวมเข้าคำนวณด้วย

๔.๓.๒ หากธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินฝากเฉลี่ย โดยเมื่อรวมกับเงินสดที่ศูนย์เงินสดเฉลี่ยส่วนที่ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ ของยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืมเฉลี่ยแล้ว เกินกว่าจำนวนที่กำหนดตาม ๔.๒ ธนาคารพาณิชย์สามารถโอนเงินฝากส่วนเกินไปปักษ์ถัดไปได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของจำนวนที่ต้องดำรงตาม ๔.๒ ของปักษ์ที่โอน ทั้งนี้ การโอนเงินฝากส่วนเกินไปปักษ์ถัดไปจะต้องไม่ทำให้เงินฝากเฉลี่ยในปักษ์ที่โอนต่ำกว่าอัตราที่กำหนด

๔.๓.๓ หากธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินฝากเฉลี่ย โดยเมื่อรวมกับเงินสดที่ศูนย์เงินสดเฉลี่ยส่วนที่ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ ของยอดเงินรับฝากและเงินกู้ยืมเฉลี่ย และส่วนที่โอนมาจากปีก่อนหน้า ตาม ๔.๓.๒ (ถ้ามี) แล้ว ต่ำกว่าจำนวนที่กำหนดตาม ๔.๒ ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินฝากเฉลี่ยเพิ่มเติมเป็นจำนวน ๒ เท่าของส่วนที่ขาดในปีก่อนถัดไป นอกเหนือจากที่ต้องดำรงตาม ๔.๒

ทั้งนี้ การดำรงเงินฝากเฉลี่ยต่ำกว่าจำนวนที่ ธปท. กำหนดจะต้องไม่เกิน ๔ ปีซ้อนต่อเนื่องกัน

๔.๓.๔ หาก ธปท. เห็นว่ามีเหตุจำเป็นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้และเกิดขึ้นเป็นการชั่วคราว ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) ธปท. อาจพิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินฝากเฉลี่ยต่ำกว่าจำนวนที่ ธปท. กำหนดตาม ๔.๒ หรือ ๔.๓ ได้ เป็นรายกรณี ทั้งนี้ ธปท. อาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์มีแผนรองรับที่เหมาะสม หรือกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมด้วยก็ได้

๔.๓.๕ หากธนาคารพาณิชย์ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดใดในประกาศนี้ หรือดำเนินการใด ๆ ในทิศทางที่ไม่สอดคล้อง หรือส่งผลในทางลบต่อแนวทางของ ธปท. ในการดำเนินนโยบายการเงิน หรือการสร้างเสถียรภาพในระบบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ธปท. อาจพิจารณาระงับการทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่ ธปท. เห็นสมควร

๕. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

หลักเกณฑ์การนับเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ
(ตามนัยข้อ 4.2 (3) ของประกาศนี้)

เงินกู้ยืมในกรณีดังต่อไปนี้ถือเป็นเงินกู้ยืม ซึ่งต้องดำรงเงินฝากที่ ธพท. ในแต่ละกรณี ดังนี้

1. เงินกู้ยืมจากต่างประเทศ หมายถึง เงินกู้ยืมจากบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาหรืออยู่ในต่างประเทศ หรือจากนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้อยู่ในประเทศไทย เช่น ธนาคารและสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศ รัฐบาล องค์การของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ บริษัทจำกัด สหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งสาขาหรือสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลเดียวกันด้วย โดยเป็นเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดใน 1 ปีนับแต่วันกู้ หรือเงินกู้ยืมจากต่างประเทศซึ่งอาจชำระคืนหรืออาจถูกเรียกคืนได้ใน 1 ปีนับแต่วันกู้ ทั้งที่สำนักงานในประเทศเป็นผู้กู้ยืมจากต่างประเทศเองโดยตรง หรือกู้ยืมผ่านสาขาหรือสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศที่เป็นบุคคลเดียวกันซึ่งแสดงอยู่ในบัญชีระหว่างกัน ยกเว้นเงินกู้ยืมเพื่อการนำเข้าและส่งออก และเงินเบิกเกินบัญชีกับนิติบุคคลอื่น แต่ให้รวมเงินเบิกเกินบัญชีจากสาขาหรือสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศด้วย

2. เงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ที่กู้ยืมจากต่างประเทศตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยมีเงื่อนไขตั้งแต่วันที่กู้ยืมว่าจะมีการผ่อนชำระคืนเงินกู้ยืมบางส่วนคืนต่างประเทศเป็นงวด ๆ (Installment) ในช่วง 1 ปีนับแต่วันกู้ยืมนั้น ให้ดำรงเงินฝากเฉพาะเงินกู้ยืมส่วนที่มีระยะเวลาชำระคืนก่อนครบ 1 ปีตั้งแต่วันที่กู้ยืมเท่านั้น

3. เงินกู้ยืมจากต่างประเทศระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปที่มีเงื่อนไขให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกชำระคืนก่อนกำหนดได้ หากเป็นเงื่อนไขเรียกชำระคืนกรณีที่เกิดการผิดนัด (Event of Default) ซึ่งได้นิยามอย่างชัดเจนว่าเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้กู้เองไม่ต้องดำรงเงินฝาก ส่วนเงื่อนไขเรียกชำระคืนในกรณีที่เกิดจากความไม่มั่นใจในเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศหรือเงื่อนไขในทำนองเดียวกันซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงผันผวนทางการเมือง (Country Risk หรือ Sovereign Risk) ของประเทศไทยต้องดำรงเงินฝาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

3.1 เงื่อนไขเรียกชำระคืนได้เมื่อมีการยึดสินทรัพย์ หรือรายได้บางส่วนหรือทั้งหมดของผู้กู้นมาเป็นของรัฐ (Nationalization)

3.2 การประกาศห้ามหรือระงับชำระหนี้โดยรัฐบาล ซึ่งจะทำให้รัฐบาลไทยหรือผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ (Moratorium)

3.3 การที่ประเทศไทยยกเลิกการเป็นสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)

3.4 สำหรับกรณีเงื่อนไขของสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนตามดุลยพินิจของผู้ให้กู้ เช่น เงื่อนไขเรียกชำระคืนได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในประเทศในทางเศรษฐกิจการเงินหรือการเมือง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือออกข้อบังคับระเบียบหรือกฎหมายใด ๆ ของทางการที่อาจส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของสัญญากู้ยืมหรือมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ เป็นต้น นั้น จะต้องดำรงเงินฝาก ดังนี้

(1) กรณีมีเงื่อนไขที่ผู้ให้กู้สามารถเรียกให้ชำระคืนในช่วง 1 ปีนับแต่วันกู้ยืมนั้น จะต้องดำรงเงินฝากสำหรับเงินกู้ยืมในช่วง 1 ปีแรก หลังจากนั้นแล้วไม่ต้องดำรง

(2) กรณีมีเงื่อนไขที่ผู้ให้กู้สามารถเรียกให้ชำระคืนต่อเมื่อพ้นช่วง 1 ปีนับแต่วันกู้ยืมแล้ว สถาบันการเงินผู้กู้ไม่ต้องดำรงเงินฝากสำหรับเงินกู้ยืมดังกล่าว